

Tevékenységi formáink pedagógiai hatása kettős eredményt hozott. Egyrészt elértük a kitűzött célt, nőtt tanulóink magyarságismerete, gazdagodott hazafias érzelmviláguk. Másrészt személyiségük más területei is fejlődtek. Jártasságot szereztek a könyvtárban, a könyvekben való tájékozódásban, kéz- ügyességük, kreativitásuk javult. Kedvezően alakultak társas kapcsolataik a munkában való együttműködés során. Nőtt felelősségérzetük. Élményt jelentett számukra a közös munka és a kirándulás.

DR. SZABÓ ISTVÁNNÉ

igazgató

Babus Jolán Középiskolai Kollégium

Vásárosnamény

Kollégiumunk 10 évének tartalmi munkája

TEHETSÉGGONDOZÁS

1989 óta működő intézményünk kétszáz – többségük hátrányos helyzetű – középiskolás diáknak biztosít kollégiumi ellátást. A nevelőtestület tíz fős. Az intézmény jó tárgyi feltételekkel rendelkezik.

A kollégium tartalmi munkája két ciklusra tagolható:

I. Az első öt évben fokozatosan építettük ki intézményi rendszerünket. Tanulóink tevékenységét két fiú- és hat lánycsoportban szerveztük meg, amelyek saját nevelési programjaik alapján működtek. A csoportok programjainak megvalósítási színterei a következő foglalkozások (szilencium, csoportfoglalkozások) mellett az irányított (felzárkóztatás, tehetséggondozás, korrepetálás) és szabadon választható tevékenységek (15-20 diákkör). Természetesen ebben a hagyományos rendezvényeink is szerepet kaptak.

Mivel gyermekeink többsége (60-65%-a) hátrányos helyzetű és tanulmányi szempontból nem a legtehetségesebb, így olyan követelményrendszert kellett kidolgoznunk, amely a tanulók számára teljesíthető.

Fontosnak tartottuk a rendet és a fegyelmet. Továbbá a jó tanulási feltételek kialakítása mellett gazdag szabadidős programkínálatot biztosítottunk. A tanulók életkori sajátosságait, igényeit összehangolva nevelési elveinkkel, követelményeinkkel alkottuk meg szabályozóinkat, fontos dokumentumainkat.

II. A második ötéves ciklus tartalmi munkája a folyamatos megújulásról, fejlesztésről szól. Ennek az időszaknak legjelentősebb eseményei:

- a kollégium névfelvétele,
- az Alkotó Pedagógusok és Nevelőintézmények Egyesületének programjába való bekapcsolódás,
- a középtávú Pedagógiai Program elkészítése,
- a tehetséggondozási részleg működtetése,
- a báziskollégium felvállalása.

A fentiek közül a *tehetséggondozó munkákat* mutatom be.

Rendszeresen és tudatosan vezettük a statisztikai adatokat, készítettünk táblázatokat, kimutatókat, amelyek a tanulók tanulmányi és egyéb teljesítményeit, eredményeit tartalmazták. Ezek vizsgálata, elemzése során azon tény mellett, hogy tanulóink többsége rendezetlen családi háttérű és kiemelkedő vagy jó tanulmányi eredményű (3,9-5), a kollégisták alig 30%-áról az is kiderült, hogy tanulóink elért tanulmányi eredménye és képessége nincs mindig összhangban.

További elemzéseink, vizsgálataink alapján a következő megállapításokhoz jutottunk:

- A tanulás hatékony eljárásai az iskolai tanítás során nem kapnak elég hangsúlyt.
- Hiányoznak a tananyag elsajátításának célszerű módszerei.
- A diákok magukra maradnak tanulási problémáikkal.
- Örömtelen a tanulás, nem jutnak sikerhez, pedig a tanulási siker a személyiség harmonikus fejlődéséhez még a megszerzett tudásnál is fontosabb. Különösen fontos ez azon tanulók esetében, akik otthonról kevés szellemi támogatást kapnak. Az évek múlásával szellemi fejlődésükben egyre inkább elmaradnak. Tanulóinknak megközelítőleg 50%-ára igaz ez a tény.

Mindezt felismerve intézményünkben egyre hangsúlyozottabban jelentkezik a kollégista tanulóink tanulási problémáinak megoldására való törekvés. Meggyőződésünk, hogy ez is út a (tanulmányi szempontból) jó képességű diákok eredményes munkájához.

A másik szempont, aminek szintén jelentőséget tulajdonítunk: hogyan teremtsünk lehetőséget intézményen belül a tehetségek gondozására, fejlesztésére.

*Kulcsszavaink: az esélyegyenlőség megteremtése,
az adottságok feltárása, a tehetségek fejlesztése.*

Mindekét esetben az iskolai követelményekre építve, az iskolákkal együtt dolgozva végezzük pedagógiai tevékenységünket.

Mivel a témában feltáró, segítő munkánkat a kollégium egész tanulóközösségére vonatkoztatjuk, az alábbi ütemezést valósítjuk meg:

I. évfolyam

- A tanulók alapos megismerése.
- Személyre szabott tervek elkészítése (nemcsak tanulmányi szempontból, hanem az egész személyiségre vonatkozóan). Az esélykülönbségek csökkentése a cél.
- Szociális, kulturális, szociáltságbeli és kommunikációs hátrányok megszüntetése.

A cél érdekében a *Stúdium generale* elnevezésű **programot** választottuk. Ennek témái:

- könyvtárhasználat,
- olvasmánymegértés,
- vázlatírás megtanulása,
- jegyzetelés megtanulása,
- a tanulási technikák elsajátítása,
- a memória vizsgálata,
- az önismeret és a kreativitás fejlesztése,
- a kommunikációs képesség fejlesztése,
- a lényeglátásra nevelés.

Fontosabb elvek, amelyeknek témáink feldolgozása során érvényesülniük kell:

- A kollégium lakója értse, hogy a kollégiumban érvényes szabályzók, a kollégiumi tevékenységek, a rend, a fegyelem mind az ő érdekében történik, s ebben neki is megvan a sajátos szerepe, feladata, kötelessége.
- Együttműködésre van szükség.
- Öszinteség, nyíltság, bizalom, biztonságérzet kell, hogy jellemezze a légkört.

Az év során rendszeresen történő értékelések, elemzések, tapasztalataink alapján és az év végi személyenkénti eredmények értékeléséből, elemzéséből az alábbiaknak kell kitűnnie:

- Kinek, milyen személyiségbeli jellemzői vannak?
- Ki milyen speciális adottságokkal rendelkezik?
- Ki milyen tanulmányi eredményt ért el?
- A tehetségesebb tanulók hogyan haladtak, milyen az eredményük?
- Kik azok, akiket továbbra is felzárkóztatni kell?
- Kik azok, akiknek sem a tanulásban, sem a kollégium tevékenységi formáiban nem sikerült eredményt elérniük?

A programba minden új kollégistát bevonunk (évenként ez 60-80 tanulót jelent). Ezek közül egy csoportvezető tanárhoz (8 fő) 6-10 elsőéves kollégiumi tanuló tartozik, (mivel a csoportok heterogén összetételűek, nem életkor szerint szerveződnek). A nevelői munkarend biztosítja azt az időkeretet, amely szükséges a program megvalósításához. (Hetenként minden csoportvezető tanárnak 5-6 óra egyéni törődés, kiscsoportos foglalkozás áll rendelkezésre a kötelező felkészítés, illetve az általános pedagógiai tevékenységre fordítható időkeret mellett.)

Az év végi személyre szóló elemzés során készül el a **II. évfolyam** foglalkozási nevelési terve három kisebb csoportra differenciáltan.

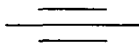
- A tanulók egy csoportja továbbra is nevelői felügyelettel, folyamatos nevelői segítség mellett végzi tanulmányi munkáját. A szaktanári korrepetálás rendszeres, irányított. Ezeket a tanulókat tudatosan irányítjuk tovább azokba a diákkörökbe, amelyek nem elméleti ismeretszerzés céljából szerveződnek, hanem a tanulók érdeklődésének, adottságainak, hajlamainak megfelelően teret engednek személyiségük fejlődéséhez (hagyományörzőkör, népi tánc, kézimunka, fotó, bélyeggyűjtő kör, önkiszolgáló kör, énekkar, sakk, aerobic, kézilabda, futball).
- A tanulók másik csoportja önállóan tanul, a fenti diákkörök mellett a színjátszókör, önképzőkör, beszélgetőkör, kolirádió, koliújság, koliklub, filmklub, tevékenységbe is bekapcsolódnak. Ezen diákkörök a tehetségek fejlesztésében töltik be szerepüket.

A tanulók harmadik csoportja (tanulmányi szempontból a legjobb eredményűek) önálló nappalival rendelkezik. Önálló felkészülés mellett szervezett szaktanári irányítással speciális programokon is részt vesz. Ezek többletismereteket nyújtanak, képességfejlesztő szerepet töltenek be. A programokon a tanulók érdeklődésének, adottságának és képességeiknek megfelelően az iskolai oktatásra épülve, segítik a hátrányos helyzetű jó képességű diákjaink érettségire, felvételire, illetve nyelvvizsgára való felkészülését, valamint a számítógép-használat segítségével újfajta képességeket sajátítanak el. Ilyen speciális tehetséggondozó program:

- A német és francia idegen nyelvű program.
- A magyar irodalom és nyelvtan érettségire és felvételi vizsgára felkészítő program.
- Számítástechnika I.-II. programok.

Ezt a rendszert második éve alkalmazzuk. Tapasztalataink igazolják:

- Rendszeressé és tudatosá teszi a nevelők és tanulók tevékenységét egyaránt.
- A személyiségfejlesztéshez a lehetőségek sokaságát rejti magába.
- Sikeresek a felvételi és nyelvvizsga eredményeink.
- Tanulóink soha nem unatkoznak, a szükséges pihenőidő és az intim tevékenységükön kívül nevelői irányítással, figyelemmel vagy önállóan, értelmesen töltik el idejüket.
- Nem kallódik el egyetlen diák sem, gyakorlatilag nincs lemorzsolódó tanulónk.

DR. DOMONKOS JÁNOS
Fővárosi Iskolászanatórium
Budapest

Balatonfüred irodalmi, történelmi nevezetességeiről

A Balaton legrégibb, világhírű üdülő- és fürdőhelye Balatonfüred, amelyet évszázadok óta felkeresnek a beteg emberek, hogy a savanyú víznél – korábban így nevezték a szénsavas forrásokat – gyógyulást találjanak. A közelében fekvő Tihanyi-félszigettel együtt jellegzetes pannon vidék. A